

VOLLEDIG BEHAALD

Geen halvering/generieke krimp van de veestapel

LTO heeft zich hard uitgesproken tegen het D66-voorstel om de veestapel te halveren. De commissie-Remkes en het kabinet hebben eind september en begin oktober al aangegeven dat dit inderdaad geen oplossing voor de impasse is.

VOLLEDIG BEHAALD

Geen vergunningplicht voor beweiden en bemesten

Volgens de Raad van State-uitspraak op 29 mei mocht beweiden en bemesten niet worden vrijgesteld van de vergunningplicht. LTO heeft direct aangegeven dat een vergunningplicht voor beweiden en bemesten onwerkbaar en onacceptabel is, omdat het een onderdeel van de normale bedrijfsvoering is. Op 18 december gaf het kabinet aan beweiden en bemesten niet vergunningplichtig te maken.

VOLLEDIG BEHAALD

Vrijwillige opkoop van stoppers in de buurt van N2000-gebieden

LTO Nederland staat hier positief tegenover mits de vrijwilligheid nooit wordt aangetast; boeren een eerlijke, marktconforme prijs krijgen en dus volledig schadeloos worden gesteld; en burens die door willen gaan daar de ruimte voor krijgen. In de kamerbrief van 4 oktober 2019 geeft minister Schouten aan dat boeren die willen, worden geholpen te stoppen om ruimte te bieden voor blijvers – op basis van vrijwilligheid.

VOLLEDIG BEHAALD

Geen gedwongen opkoop van bedrijven

LTO is tegen gedwongen opkoop van bedrijven. In de kamerbrief van 4 oktober 2019 gaf minister Schouten al aan dat boeren die willen, worden geholpen te stoppen om ruimte te bieden voor blijvers – op basis van vrijwilligheid.

VOLLEDIG BEHAALD

Gebiedsgerichte aanpak

Er zijn in elk gebied andere oorzaken en effecten voor stikstofdepositie. LTO Nederland pleit daarom voor een integrale aanpak met maatwerk per gebied. Er moet per gebied de juiste afweging worden gemaakt over de balans van land- en tuinbouw, natuur, woningbouw en infrastructuur. De overheid koos begin oktober inderdaad voor deze aanpak. Het zal veel tijd, moeite en inzet van alle betrokkenen kosten.

DEELS BEHAALD

Behoud latente ruimte

Reeds vergunde stikstofruimte mag volgens LTO niet worden ingenomen. Eens vergund, blijft vergund. In de provinciale beleidsregels voor salderen van 8 oktober werd uitgegaan van het aantal dieren dat op dat moment in de stal stond. Het kabinet ging uit van de gerealiseerde stalcapaciteit. In de voorgestelde herziene provinciale beleidsregels (4 december) wordt de lijn van het kabinet, oftewel de gerealiseerde stalcapaciteit, aangehouden. Voor boeren die al geïnvesteerd hebben in innovatieve stallen is een uitzondering gecreëerd op de hoofdregel dat de ruimte tussen vergunning en stalcapaciteit vervalt. LTO zal zich er voor inzetten dat de uitwerking van deze maatregel zo gunstig mogelijk voor ondernemers is. Op individuele basis zijn rechtszaken mogelijk een optie.

NOG NIET BEHAALD

Geen koppeling van productierechten (fosfaat-/dierrechten) aan stikstof

De koppeling van fosfaat- en dierrechten aan stikstofruimte is onacceptabel. Koppeling van rechten maakt aankoop van stikstofruimte onbetaalbaar, leidt tot krimp van de sector en heeft ernstige gevolgen voor bedrijven die willen doorontwikkelen. Minister Schouten kondigde deze koppeling aan in de brief van 4 oktober. Dit is bij de voorgestelde herziene provinciale beleidsregels (4 december 2019) voorlopig losgelaten. Het kabinet besluit voor 1 februari 2020 of dit ook op landelijk niveau van de baan is. LTO blijft zich hier hard voor maken.

DEELS TOEGEZEGD

Varkenshouderij

De stikstofopbrengst van stoppende bedrijven van de tweede tranche van overheidsmiddelen voor de warme sanering (€ 60 miljoen aan Urgenda-middelen) kan worden ingezet voor economische ontwikkeling. Voor de eerste € 120 miljoen is dat, volgens het kabinet, juridisch niet houdbaar. Vertegenwoordigers van de varkenshouderij kunnen hierover een gerechtelijke procedure starten.

NIEUWE TOEZEGGINGEN

Nertsenhouderij

Er wordt € 36 miljoen beschikbaar gesteld voor flankerend beleid tot 2024, en de bestaande regelingen worden verbeterd zodat de beschikbare financiële middelen volledig kunnen worden besteed. Het kabinet dringt er verder bij provincies op aan om te kijken of de nertsenhouders prioritair gebruik kunnen maken van de mogelijkheid van opkoop via extern saldering.

VOLLEDIGE INSPANNING
TOEGEZEGD

Herijking van Natura2000-gebieden

LTO pleit voor een maatschappelijke discussie over de positie en bescherming van Natura 2000-gebieden in Nederland. LTO pleit niet voor minder natuur, maar wel voor beleid dat voorkomt dat N2000-gebieden Nederland in gijzeling houden. Op 4 oktober zei minister Schouten dat hier geen mogelijkheid toe was. Op 13 november gaf minister Schouten wel aan op de langere termijn kritisch naar N2000 gebieden te kijken. Gebieden worden opgeschoond en samengevoegd; en er komen geen nieuwe gebieden bij. Volgens sommige organisaties zal dit op juridische bezwaren vanwege Europese verplichtingen leiden.

VOLLEDIGE INSPANNING
TOEGEZEGD

Uitbreiding van stikstof meet- en monitoringnetwerk met gevalideerde deposities

LTO vindt dat er beter moet worden gemeten omdat er te veel onduidelijkheid is over ammoniakuitstoot en stikstofdepositie op natuurgebieden. Minister Schouten heeft op 9 oktober 2019 aangekondigd onderzoek te gaan doen naar de meetpunten van het RIVM en geld beschikbaar te stellen voor uitbreiding van het aantal meetpunten.

DEELS TOEGEZEGD

Generieke realistische drempelwaarde

LTO pleit al maanden voor een generieke en realistische drempelwaarde (minimaal 1 mol per hectare per jaar). Schouten heeft op 13 november aangegeven ook een drempelwaarde te willen. Tot nu toe is die niet in wetgeving opgenomen. De Spoedwet Aanpak Stikstof, die op 17 december in de Eerst Kamer werd aangenomen, geeft ruimte om per sector verschillende drempelwaardes te hanteren. Dat kan betekenen dat een drempelwaarde voor de landbouw niet gelijk is aan die voor bijvoorbeeld de bouw. Op 17 december zegde het kabinet toe dat een drempelwaarde gebiedsgericht zal worden ingevoerd, omdat het op nationaal niveau juridisch niet houdbaar blijkt.

TOEGEZEGD

Voorkomen wegvloeiën productieruimte

LTO wil voorkomen dat stikstofruimte, en in het verlengde daarvan, de ruimte om te ontwikkelen en produceren, de sector uitvloeit. We pleitten ervoor dat, totdat de gebiedsaanpak is geïmplementeerd, er een schot komt tussen de veehouderij en andere sectoren en activiteiten. Het kabinet heeft toegezegd dat een ongecontroleerde opkoop van de sector moet worden voorkomen. Men gaat hierover in gesprek met de provincies. De sector zal hierbij betrokken worden.

BEPERKT TOEGEZEGD

Leasen stikstofruimte

Boeren met latente stikstofruimte kunnen deze onder voorwaarden (ver)leasen. Het kabinet gaat dit mogelijk maken voor tijdelijke activiteiten die tot stikstofreductie leiden, zoals bijvoorbeeld de bouw van een windmolen. Tijdens de leaseperiode geldt een afroaming van 30%, die na afloop van de periode weer beschikbaar komt in de latente ruimte.

TOEGEZEGD MAAR
NOG NIET CONCREET

Financiering

Het Landbouw Collectief raamt de kosten voor maatregelen voor het eerste jaar op zo'n € 250 miljoen. Het kabinet werkt aan een pakket middelen dat boeren toekomstperspectief biedt. Er wordt per maatregel gekeken wat er nodig is.

TOEGEZEGD MAAR NOG
NIET CONCREET

Ontwikkelings- en investeringsfonds

LTO pleit voor een Nationaal Landbouw Investeringsfonds, waarin overheid en het bredere bedrijfsleven investeren in emissie-reducerende technieken en praktijken in de agrarische sector. Het kabinet heeft financiële regelingen toegezegd voor investeringen, verplaatsingen en opkoop. Dit moet nog worden uitgewerkt.

ONDUIDELIJK

Geen verplichte voerspoorregeling voor alle diersoorten

LTO ziet mogelijkheden om, op basis van vrijwilligheid en uitgewerkt door de sector zelf, de ammoniakemissie via het voerspoor te verlagen. In de Spoedwet Aanpak Stikstof wordt de mogelijkheid voor een verplichte voerregeling, zoals bijvoorbeeld eisen aan de maximale hoeveelheid stikstof in veevoer, voor alle diersoorten ingericht. LTO is er tegen dat dit voor alle sectoren wordt ingericht.

NIET BEHAALD,
UITZONDERINGEN MOGELIJK

Geen 30% afroaming bij extern salderen

LTO is tegen een afroaming van 30% bij de overdracht van stikstofruimte (extern salderen). Door die afroaming is er minder ruimte om te ontwikkelen. Het is een negatieve prikkel voor investeringen en leidt daarom rondom Natura2000-gebieden niet tot een versnelling van emissiereductie. In de voorgestelde herziene provinciale beleidsregels (4 december 2019) wordt vastgehouden aan 30% afroaming van rechten bij aan- of verkoop van stikstofruimte. De provincies mogen naar boven of beneden afwijken van de uniforme 30%-norm. Scherpe betrokkenheid bij provinciale uitvoering is daarom vereist. Een eenduidige uitleg van de uitwerking door provincies is van belang, na jaar zal de overheid met de sector evalueren of het werkt.